



KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-05

Tužilac protiv Saljiha Mustafe

Rešava: Pretresni panel I

Sudija Mapi Felt-Folja, predsedavajući sudija

Sudija Roland Dekers

Sudija Žilber Biti, sudija izvestilac

Sudija Vladimir Mikula, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 25. april 2022.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Nalog Ministarstvu pravde Kosova da dostavi dodatna izjašnjenja

Dostaviti:

specijalizovanom tužiocu

Džeku Smitu

braniocu optuženog

Julijusu von Boneu

sekretaru

Fidelmi Donlon

zastupniku žrtava

Ani Pjus

PRETRESNI PANEL I (u daljem tekstu: panel) izdaje sledeći nalog kojim zahteva od Ministarstva pravde Kosova (u daljem tekstu: Ministarstvo pravde) da dostavi dodatna izjašnjenja.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 4. februara 2022, panel je doneo „Odluku o primeni člana 22(9) Zakona, kojom se utvrđuju predstojeće procesne radnje u ovom predmetu i traži dostavljanje izjašnjenja“ (u daljem tekstu: odluka), kojom je između ostalog, naložio Ministarstvu pravde da mu do 16. marta 2022. dostavi odgovore na niz konkretnih pitanja navedenih u odluci.¹

2. Dana 16. marta 2022, Ministarstvo pravde dostavilo je izjašnjenja (u daljem tekstu: izjašnjenja Ministarstva pravde).²

3. Dana 25. marta 2022, zastupnik žrtava podneo je „Podnesak kojim se zastupnik žrtava izjašnjava o odgovoru Ministarstva pravde Kosova i traži dodatna pojašnjenja“ (u daljem tekstu: izjašnjenja žrtava).³

II. PITANJA PANELA UPUĆENA MINISTARSTVU PRAVDE

4. Panel podseća da je u toj odluci Ministarstvu pravde naložio da podnese odgovore na sledeća pitanja:

¹ KSC-BC-2020-05, F00310/RED, Pretresni panel I, *Public Redacted Version of Decision on the application of Article 22(9) of the Law, setting further procedural steps in the case, and requesting submissions* /Javna redigovana verzija Odluke o primeni člana 22(9) Zakona, kojom se utvrđuju predstojeće procesne radnje u predmetu i traže dodatne informacije/, 4. februar 2022, javno.

² KSC-BC-2020-05, F00344, Ministarstvo pravde Kosova, *Response to your document KSC-BC-2020-05 /Odgovor na Vaš dokument KSC-BC-2020-05/, 14. mart 2022, javno.*

³ KSC-BC-2020-05, F00365, Zastupnik žrtava, *Victims' Counsel Submission pursuant to the Response of the Ministry of Justice of Kosovo on compensation and Request to seek further clarification* /Podnesak kojim se zastupnik žrtava izjašnjava o odgovoru Ministarstva pravde Kosova i traži dodatna pojašnjenja/, 25. mart 2022, javno.

- Da li bi, ukoliko g. Saljih Mustafa (u daljem tekstu: optuženi) bude osuđen i panel izda nalog o reparacijama, a optuženi nije u mogućnosti da isplati reparacije po nalogu panela, žrtve krivičnih dela koja su u nadležnosti Specijalizovanih veća Kosova mogle da dobiju obeštećenje iz Fonda za naknadu štete žrtvama koji se pominje u članovima 19(1), odeljak 1.26, i 62(1), odeljak 1.5 Zakonika o krivičnom postupku Kosova, ili iz nekog drugog relevantnog fonda za obeštećenje, uključujući fond ustanovljen Zakonom br. 05/L-036 o naknadi štete žrtvama krivičnih dela (pitanje 1);
- Da li bi, pošto panel izda nalog o reparacijama, žrtve krivičnih dela koja su u nadležnosti Specijalizovanih veća Kosova mogle da dobiju obeštećenje iz pomenutog Fonda za naknadu štete žrtvama ili iz nekog drugog relevantnog fonda za obeštećenje, a da pri tome ostanu anonimne (pitanje 2);
- Da li bi, pošto panel izda nalog o reparacijama, a radi očuvanja anonimnosti žrtava, sekretar suda mogao, po potrebi uz pomoć Ministarstva pravde Kosova, da se prijavi za obeštećenje iz pomenutog Fonda za naknadu štete žrtvama ili iz nekog drugog relevantnog fonda za obeštećenje u ime žrtava (pitanje 3); i
- Ukoliko žrtve krivičnih dela koja su u nadležnosti Specijalizovanih veća Kosova ne bi mogle da dobiju obeštećenje ni iz jednog postojećeg fonda, da li bi u tu svrhu mogao da se osnuje fond koji bi se finansirao iz kosovskog budžeta ili nekog drugog izvora, a kome bi sekretar suda mogao da se prijavi za obeštećenje u ime žrtava radi očuvanja njihove anonimnosti. U tom kontekstu, panel konkretno napominje da je finansiranje odbrane lica optuženih pred Specijalizovanim većima Kosova iz kosovskog budžeta omogućeno Zakonom br. 05-054 o pravnoj zaštiti i finansijskoj pomoći

potencijalno optuženim licima kojima se sudi pred Specijalizovanim većima (pitanje 4).⁴

III. IZJAŠNJENJA

5. Panel konstatuje da Ministarstvo pravde ne odgovara direktno na pitanja panela, već iznosi prikaz postojećeg zakonodavstva; nakon tog prikaza, Ministarstvo pravde obaveštava panel: „I) da je Fond za naknadu štete žrtvama prema Zakoniku o krivičnom postupku jedini fond za naknadu štete žrtvama krivičnih dela; II) da je vladin Odbor za naknadu štete žrtvama krivičnih dela nadležni pravni mehanizam koji razmatra i odlučuje o zahtevima za naknadu štete žrtvama krivičnih dela; III) da zahtev za naknadu štete Ministarstvu pravde dostavlja žrtva lično, njegov/njen ovlašćeni zastupnik ili ga može uputiti sud; IV) da se ispunjen zahtev dostavlja u roku utvrđenom zakonom; V) da žrtva mora da ispunji navedene pravne kriterijume kako bi ostvarila pravo na obeštećenje iz Fonda za naknadu štete; i VI) da odbor donosi odluku o zahtevu u roku utvrđenom zakonom.“⁵ Ministarstvo pravde u zaključku navodi da je na raspolaganju za dodatna pojašnjenja.⁶

6. Zastupnik žrtava tvrdi da Ministarstvo pravde nije dostavilo direktan odgovor ni na jedno od pitanja koja je uputio panel nego da je iznelo opšti prikaz postojećeg zakona, iz kojeg se mogu izvesti neki odgovori na pitanja panela.⁷ Zastupnik žrtava iznosi više problema u vezi sa prikazom postojećeg zakona koji je dostavilo Ministarstvo pravde. Tako je i dalje nejasno da li će žrtve u ovom predmetu ispunjavati uslove za naknadu štete, jer izgleda da je to pitanje u diskrecionoj nadležnosti vladinog Odbora za naknadu štete žrtvama krivičnih

⁴ Odluka, stav 47.

⁵ Izjašnjenja Ministarstva pravde, str. 5.

⁶ Izjašnjenja Ministarstva pravde, str. 5.

⁷ Izjašnjenja žrtava, stavovi 14-15.

dela koji će razmatrati njihov zahtev, što znači da postoji ozbiljan rizik da njihov zahtev bude odbijen.⁸ Čini se da pravna pomoć nije dostupna za podnošenje zahteva za naknadu štete.⁹ Zastupnik žrtava takođe pokreće pitanje zastarelosti, čija primena nije pojašnjena u izjašnjenjima Ministarstva pravde.¹⁰ Što se tiče pitanja 2, zastupnik žrtava naglašava da se u izjašnjenjima Ministarstva pravde ne spominje na koji način bi žrtve mogle da sačuvaju anonimnost.¹¹ Osim toga, zastupnik žrtava ukazuje na činjenicu da bi prema članu 10 Zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih dela žrtve možda prvo morale pokušati da naknadu iz naloga za reparaciju dobiju od optuženog, a to bi moglo uticati na njihovu anonimnost.¹² I na kraju, zastupnik žrtava smatra da Ministarstvo pravde ne daje jasan odgovor na pitanja 3 i 4 koja je postavio panel.¹³ Shodno tome, zastupnik žrtava zahteva od panela da Ministarstvo pravde podseti da prema normativnom okviru Specijalizovanih veća ima obavezu saradnje, i da ponovo uputi zahtev Ministarstvu pravde kako bi na pitanja koja je panel postavio u odluci bili dostavljeni potpuni odgovori.¹⁴

IV. MERODAVNO PRAVO

7. Panel ima u vidu članove 22(3), (7), 40(2), 44(6) i 53(1) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: zakon) i pravila 49(1), 116(1), 167-168 Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: pravilnik).

⁸ Izjašnjenja žrtava, stav 20; ovo posebno važi za krivična dela koja nisu navedena u članu 6 Zakona br. 05/L-036 o naknadi štete žrtvama krivičnih dela (Zakon o naknadi štete žrtvama krivičnih dela), kao što su nečovečno postupanje i mučenje.

⁹ Izjašnjenja žrtava, stav 25.

¹⁰ Izjašnjenja žrtava, stav 26.

¹¹ Izjašnjenja žrtava, stav 21.

¹² Izjašnjenja žrtava, stav 22.

¹³ Izjašnjenja žrtava, stav 23.

¹⁴ Izjašnjenja žrtava, stav 32.

V. ANALIZA

8. Nakon što je detaljno razmotrio izjašnjenja Ministarstva pravde, panel smatra da je Ministarstvo pravde iznelo jedino prikaz postojećeg zakona. Iako panel smatra da je merodavni normativni okvir korisna informacija, panel je u celini saglasan sa ocenom zastupnika žrtava, te smatra da Ministarstvo pravde nije dostavilo direktne odgovore ni na jedno od pitanja panela navedenih u odluci.

9. Što se tiče pitanja 1, iako Ministarstvo pravde objašnjava da je Fond za naknadu štete žrtvama iz Zakonika o krivičnom postupku Kosova jedini fond na raspolaganju žrtvama određenih krivičnih dela, u izjašnjenjima Ministarstva pravde nema jasnih odgovora na to kako bi vladin Odbor za naknadu štete žrtvama krivičnih dela odlučivao, naročito kad je reč o krivičnim delima koja nisu navedena u članu 6 Zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih dela. Osim toga, u izjašnjenjima Ministarstva pravde uopšte se ne pominju pitanja vezana za zastarelost,¹⁵ a ona su naročito važna u ovom predmetu u kojem su krivična dela izvršena pre 23 godine. Pored toga, Ministarstvu pravde upućeno je pitanje da li, u slučaju da je optuženi osuđen, a nije u mogućnosti da plati reparacije koje je naložio panel, nalog za reparaciju žrtava može da se izvrši posredstvom fonda, umesto da žrtve još tom fondu podnose i zahtev za reparaciju. U tom smislu, panel smatra da odgovori Ministarstva pravde jednostavno nisu relevantni jer bi panel tada već presudio o zahtevima žrtava i jedina uloga fonda bila bi da izvrši nalog za reparaciju koji je izdao panel.

10. Što se tiče pitanja 2, panel podseća da je za žrtve koje učestvuju u ovom predmetu određena zaštitna mera anonimnosti za javnost,¹⁶ te je iz tog razloga

¹⁵ Izjašnjenja žrtava, stav 26.

¹⁶ KSC-BC-2020-05, F00075, Pretresni panel I, *First Decision on Victims' Participation /Prva odluka o učešću žrtava*, 10. februar 2021, javno, stav 21(b); F00105/RED, Pretresni panel I, *Public Redacted Version of Second Decision on Victims' Participation /Javna redigovana verzija Druge odluke o učešću žrtava*, 30. april

važno da panel zna da li žrtve mogu ostvariti pravo na naknadu iz Fonda za naknadu štete žrtvama, a da pri tom ostanu anonimne. Međutim, Ministarstvo pravde ne daje jasan odgovor na ovo ključno pitanje. Iako Ministarstvo pravde objašnjava da zahtev može podneti ovlašćeni zastupnik žrtava ili ga može uputiti sud,¹⁷ ostaje nejasno da li te žrtve u svakom slučaju ostaju anonimne. Osim toga, panel naglašava da zbog zaštite anonimnosti žrtava ne predviđa da će od žrtava zahtevati da naknadu štete najpre zatraže od optuženog, kako je to predviđeno Zakonikom o krivičnom postupku Kosova i kako to Ministarstvo pravde sugeriše u svojim izjašnjenjima pozivajući se na član 10 Zakona o naknadi štete žrtvama krivičnih dela.

11. Što se tiče pitanja 3 i pitanja 4, panel smatra da Ministarstvo pravde nije dalo smislen odgovor o proceduralnoj mogućnosti koju je definisao panel, kao ni o njenoj izvodljivosti. Što se tiče pitanja 3, Ministarstvo pravde mora navesti da li bi se sekretar, po dobijanju uputstava od panela, mogao smatrati „ovlašćenim zastupnikom“ žrtava u ovom predmetu, pri čemu bi žrtve ostale anonimne. Osim toga, pitanje panela odnosilo se na izvršenje njegovog naloga o reparaciji, a ne na podnošenje zahteva za naknadu štete. Što se tiče pitanja 4, panel bi želeo da zna da li Ministarstvo pravde predviđa osnivanje fonda koji bi isplaćivao reparacije koje naloži panel, u slučaju da optuženi bude osuđen a nije u mogućnosti da plati naložene reparacije, ili da li predviđa proširenje obima primene nekog drugog fonda raspoloživog za tu svrhu, kao što je fond uspostavljen Zakonom br. 05-054 o pravnoj zaštiti i finansijskoj pomoći potencijalno optuženim licima pred Specijalizovanim većima. Ministarstvo pravde na to nije odgovorilo. Međutim, to je naročito važno ako se uzmu u obzir ograničenja važećeg zakonodavstva, kao

2021, javno, stav 54(e)-(f); F00126/RED, Pretresni panel I, *Public Redacted Version of Third Decision on Victims' Participation* /Javna redigovana verzija Treće odluke o učešću žrtava/, 21. maj 2021, javno, stav 42(d)-(e).

¹⁷ Izjašnjenja Ministarstva pravde, strana 5, broj III.

što je Ministarstvo pravde i objasnilo. Panel smatra da je potrebno da Ministarstvo pravde dostavi suštinski odgovor na dva poslednja pitanja budući da su ona važna i za svaku buduću odluku suda.

12. Panel prima na znanje izjašnjenja Ministarstva pravde da će „biti na raspolaganju da dostavi dodatna pojašnjenja [...]”,¹⁸ i podseća na obavezu svih subjekata i lica na Kosovu, uključujući Ministarstvo pravde, da sarađuju sa Specijalizovanim većima, u skladu s članom 53(1) Zakona. U skladu s navedenim, a u cilju donošenja informisane odluke po tom pitanju, panel smatra da je neophodno da se u celosti ponovo postave pitanja 1 do 4 navedena u odluci, i da se Ministarstvu pravde naloži da do petka 10. juna 2022. dostavi suštinska izjašnjenja, imajući u vidu gorenavedene stavove 9 do 11, uključujući eventualne reference na merodavno zakonodavstvo.

13. Shodno pravilu 49(1) Pravilnika ovaj nalog prosleđuje se posredstvom sekretara Ministarstvu pravde Kosova.

VI. DISPOZITIV

14. Iz navedenih razloga panel:

- a. **ODOBRAVA** zahtev zastupnika žrtava za dostavljanje dodatnih pojašnjenja;
- b. **NALAŽE** Ministarstvu pravde Kosova, shodno članu 53(1) Zakona, da do **petka 10. juna 2022.** dostavi suštinska izjašnjenja o pitanjima 1 do 4 iz odluke, imajući u vidu stavove 9 do 11 gore u tekstu; i
- c. **NALAŽE** sekretaru da prosledi ovaj nalog Ministarstvu pravde Kosova.

¹⁸ Izjašnjenja Ministarstva pravde, str. 5

/potpis na originalu/

Sudija Mapi Felt-Folja
Predsedavajući sudija

/potpis na originalu/

Sudija Žilber Biti

/potpis na originalu/

Sudija Roland Dekers

U ponedeljak, 25. aprila 2022.

U Hagu, Holandija.